

МЕХАНІЗМИ СТИМУЛЮВАННЯ ТА ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИТОРІВ У ПІСЛЯВОЄННІЙ УКРАЇНІ

Повномасштабне вторгнення завдало економіці України безпрецедентних збитків. За оцінками Світового банку (RDNA3), загальна вартість відновлення та реконструкції країни протягом наступного десятиліття становитиме понад 486 млрд доларів США. Очевидно, що виключно коштів міжнародних фінансових організацій та країн-донорів буде недостатньо. Критичним фактором економічного відродження стає приватний капітал та прямі іноземні інвестиції. Однак в умовах високих безпекових ризиків традиційні ринкові механізми працюють неефективно, що вимагає впровадження новітніх інструментів стимулювання інвесторів.

Метою нашого дослідження є аналіз та систематизація механізмів заохочення іноземного капіталу та мінімізації ризиків в умовах післявоєнної відбудови України.

Аналіз інвестиційного клімату свідчить, що головним бар'єром для входу нових гравців на український ринок залишається фізична безпека активів. Для вирішення цієї проблеми на перший план виходить концепція «змішаного фінансування». Суть цього механізму полягає у використанні державних чи донорських коштів для зниження ризиків приватного капіталу [1]. Завдяки такій системі комерційні інвестори отримують гарантії безпеки, що стимулює їх заходити на ринки, яких вони б інакше уникали. Прикладом цього є програми MIGA та запуск Інвестиційної рамкової програми Фонду для України від ЄС, яка мобілізує ресурси через гарантії європейських інституцій.

Другим важливим механізмом є розвиток системи страхування від воєнних ризиків. Повноцінне запровадження цього інструменту за підтримки міжнародних експортно-кредитних агентств здатне покрити до 90% збитків від прямої шкоди, що кардинально знижує бар'єр входу для консервативних європейських та американських інвесторів.

Третім інноваційним інструментом є модель меценатства (патронату), запропонована на міжнародному рівні. Вона передбачає, що окремі країни-партнери беруть під свій патронат відбудову конкретних регіонів чи галузей України, наприклад, Данія – Миколаївську область, Велика Британія – Київську [2]. Такий підхід не лише забезпечує фінансування, але й створює сприятливе середовище для бізнесу з країн-патронів, забезпечуючи їм

політичну та інституційну підтримку при входженні на локальні ринки відбудови.

На додаток до макроекономічних ініціатив, важливе значення мають локальні преференції. Створення та розширення мережі індустріальних парків із застосуванням податкових і митних пільг значно зменшує операційні витрати компаній на етапі запуску проєктів, зокрема, у сфері «зеленої» металургії та виробництва нових будівельних матеріалів. Водночас, необхідною умовою ефективності всіх цих механізмів залишається продовження пом'якшення валютних обмежень Національним банком України, зокрема щодо репатріації дивідендів, що є індикатором фінансової свободи для іноземного капіталу.

Отже, післявоєнне відновлення України вимагає переходу від класичної гуманітарної допомоги до архітектури де-рискінгу. Синергія «змішаного фінансування», міжнародних гарантій, моделі регіонального патронату та прозорих інституційних реформ дозволить перетворити парадокс високих військових ризиків на перевагу першопрохідця для міжнародного бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Herscowitz A. 5 Ways to Drive Investment in the Most Challenging Fragile Places. *World Economic Forum*. 2024. URL: <https://www.weforum.org/stories/2024/02/5-ways-to-drive-investment-in-the-most-challenging-fragile-places/> (дата звернення: 16.10.2025).

2. Motrenko A., Sydorenko D. Building Back Better: A Comprehensive Look at Post-War Reconstruction of Ukraine. *Transatlanti cDialogue Center. Bi-Weekly Analysis*. 2024. №10. С. 9.